

အမျိုးသားအဆင့် ဘက်စုံ ကျောင်းကျန်းမာရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း (၂၀၁၇-၂၀၂၂)

အသိပေးမိတ်ဆက်ခြင်း အခမ်းအနားတွင်

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားခဲ့သည့် မိန့်ခွန်းကောက်နုတ်ချက်

နေပြည်တော်။

၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ (၂၄)ရက်နေ့

- ဒီနေ့ အမျိုးသားအဆင့် ဘက်စုံကျောင်းကျန်းမာရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း (၂၀၁၇-၂၀၂၀) အသိပေးမိတ်ဆက်တဲ့အခမ်းအနားမှာ မိန့်ခွန်းပြောကြားရတဲ့အတွက် ကျွန်တော့်အနေနဲ့ အလွန်ဂုဏ်ယူဝမ်းမြောက်ပါတယ်။ ပထမဆုံးအနေနဲ့ ဒီ plan ကြီးကို ရေးဆွဲပေးတဲ့သူတွေအားလုံးကိုလည်း ဂုဏ်ယူဝမ်းမြောက်ပါတယ်။
- ကျွန်တော့်အနေနဲ့ School Health Program ကို လက်ရှိအစိုးရလက်ထက်မှာ အရှိန်အဟုန်မြှင့်ဆောင်ရွက်နေတာ ဖြစ်ပါတယ်။
- နိုင်ငံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ပြည်သူများ ပညာရည်မြင့်မားပြီး ကျန်းမာရန်လိုအပ်တဲ့အတွက် ကျောင်းကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများဟာ အထူးအရေးကြီးပါတယ်။
- တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာနဲ့ (၉)သန်းကျော် ဦးရေခန့်ရှိသော ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများ ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်သော နေထိုင်မှု၊ စားသောက်မှု၊ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားအားကစား လေ့ကျင့်မှုတို့ကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် နောင်တစ်ချိန်မှာ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာသာမက စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာပါ ကျန်းမာသော ပြည်သူလူထုကြီး ဖြစ်လာမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများအပါအဝင် ပြည်သူများ ပညာမြင့်မားပြီး အသိပညာ၊ ဗဟုသုတပြည့်ဝပါက ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်မှုမရှိသော နေထိုင်စားသောက်မှုများနှင့် ရောဂါဘယဖြစ်ပွားစေမယ့် အကြောင်းအရာများကို သတိပြုရှောင်ရှားနိုင်မှာဖြစ်လို့ ပညာရေးကဏ္ဍမှာလည်း အရေးကြီးပါတယ်။
- ငယ်စဉ်ကာလ ကျောင်းနေအရွယ်ဟာ ကောင်းမွန်သောအလေ့အကျင့်များ သင်ကြားတည်ဆောက်တဲ့ ကာလဖြစ်ပါတယ်။ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများအနေနဲ့ အချင်းချင်း

ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်သော ကောင်းမွန်သည့် နေထိုင်စားသောက်မှုပုံစံများကို အတုယူ နိုင်ပါတယ်။

- ဒါ့အပြင် ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများက မိမိတို့ကျောင်းမှာ သင်ယူသိရှိလာသည့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာအသိပညာ၊ ဗဟုသုတများကို မိဘများ၊ ဆွေမျိုးသားချင်းများ၊ သူငယ် ချင်းမိတ်ဆွေများထံ ဖြန့်ဝေနိုင်ပါတယ်။
- ကျောင်းကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဟာ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အကျိုး အမြတ်များစွာရရှိနိုင်ပြီး ကျောင်းကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများဟာ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစား ဝန်ကြီးဌာနရဲ့ ထိပ်ဆုံးဦးစားပေး လုပ်ငန်းကဏ္ဍ (၃)ခုမှာ အပါအဝင်ဖြစ်ပါတယ်။
- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနရဲ့ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနဟာ ကျောင်းကျန်းမာရေး လုပ်ငန်းများကို ၁၉၂၀ ခုနှစ် ကတည်းက ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပြီး အချိန်ကာလ အလိုက် ပြောင်းလဲလာသော အခြေအနေများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။
- အခုရေးဆွဲထားတဲ့ မဟာဗျူဟာစီမံချက်မှာ ပါဝင်တဲ့ အဓိကနည်းဗျူဟာကြီး (၄)ခုနှင့် ကျန်းမာရေးအဆင့်မြှင့်ကျောင်း လုပ်ငန်းစဉ် (၉)ရပ်တို့ဟာ ရေတို၊ ရေရှည်ကာလနှစ်ခုလုံး အတွက် အကျိုးရှိစေမှာဖြစ်ပြီး ခွင့်ပြုဘဏ္ဍာငွေရရှိမှုအခြေအနေ၊ လူအင်အားနှင့် အချိန် ရရှိမှုအတိုင်းအတာ၊ ဒေသအခြေအနေတို့အပေါ်မူတည်ပြီး အဆိုပါ လုပ်ငန်းများအား အဆင့်လိုက် အပိုင်းလိုက် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို လုပ်ဆောင်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။
- လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာမှာ ကုလသမဂ္ဂလက်အောက်ခံအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများထံမှ အကူအညီရယူပြီး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။
- ဒါကြီးကိုအောင်မြင်အောင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲဆိုတော့ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်များမှာရှိတဲ့ ကျောင်းအုပ်ကြီး၊ ပညာရေးမှူးတွေနဲ့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစား ဝန်ကြီးဌာနမှ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာနမှူး တွေ၊ မြို့နယ်ဆရာဝန်၊ တိုက်နယ်ဆရာဝန်တွေနဲ့ ဆွေးနွေးရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါမှသာလျှင် 3 School Health Program စာအုပ်ကြီးသည် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများလည်းပိုင်ဆိုင်

တယ်၊ ပညာရေးဝန်ထမ်းများလည်း ပိုင်ဆိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အကုန်လုံးပေါင်းပြီး လုပ်စေလိုပါတယ်။

- ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ဒါလုပ်တာ Health Promotion School လုပ်တာပါ။ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့က လုပ်တာကြာပါပြီ။ ကျန်းမာရေးအဆင့်မြှင့်ကျောင်းဆိုတာဟာ ကျောင်းအနေနဲ့ မိမိတို့ကျောင်းကို ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်သောနေရာ၊ စာသင်ကြားရာနေရာ၊ ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းတွေကို အမြဲတမ်း မြှင့်တင်ဖို့ကြိုးစားနေတဲ့နေရာ ဖြစ်ပါတယ်။
- လက်ရှိလုပ်နေတဲ့ school health လုပ်ငန်းတွေထဲက အများကြီးပါပါတယ် ဒါကိုအားဖြည့်တယ်။ အရေးအကြီးဆုံးကတော့ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ဒီဥစ္စာကိုအမြန်ဆုံး မြန်မာဘာသာပြန်စေလိုပါတယ်။ ဘာသာပြန်လို့ရှိရင် တစ်လုံးချင်းပြန်စရာမလိုပါဘူး။ ဘာသာပြန်ကို key strategy essential health တွေ၊ point တွေကိုပဲ ဘာသာပြန်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဘာသာပြန်ပြီးသားကို တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်၊ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများအပါအဝင် ကျောင်းအုပ်များ၊ လူမှုရေးဝန်ကြီးများကိုပါ ပေးစေလိုပါတယ်။ ဒါမှသာ လူမှုရေးဝန်ကြီးများဝင်ပါမှသာ အောင်မြင်မှာဖြစ်ပါတယ်။
- အဓိကကတော့ မြို့နယ်ဆရာဝန်နဲ့ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးတို့ဟာ မြန်မာဘာသာပြန်ထားတဲ့ စာအုပ်ယူပြီး အမြဲဆွေးနွေးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်တွေမှာ လုပ်မှသာလျှင် sense of owner ship ရှိမှာဖြစ်ပါတယ်။ လုပ်တဲ့အခါ မှာလည်း ဖြစ်နိုင်ရင် ဗဟိုမှ သက်ဆိုင်ရာ program manager ဖြစ်ဖြစ်၊ ဒုတိယ program manager ဖြစ်ဖြစ် လိုက်သွားပြီး တွေ့စေချင်ပါတယ်။
- စီမံကိန်းပါလုပ်ငန်းများကို ကျောင်းသားမိဘများ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ ဆရာ/ဆရာမများ၊ နီးနွယ်ဌာနများနှင့် ပြည်သူလူထုများစတဲ့ ကဏ္ဍပေါင်းစုံ ပူးပေါင်းပါဝင်ကာ လုံလောက်သောနည်းပညာ၊ ဘဏ္ဍာငွေပံ့ပိုးမှုတို့နှင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် အောင်မြင်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများရဲ့ ကျန်းမာရေးအဆင့်အတန်းမြင့်မားမှု၊ စိတ်ဓာတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကောင်းမွန်မှု၊ ခံယူချက်ကောင်းများပြည့်ဝမှုတို့ကို ရရှိစေဖို့ ကျောင်းကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများကို ပိုင်းဝန်းဆောင်ရွက်ကြပါရန် တိုက်တွန်းလိုပါကြောင်း ပြောကြားရင်းနဲ့ နိဂုံးချုပ်အပ်ပါတယ်။

အစည်းအဝေးတက်ရောက်သူများစာရင်း -

- ပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ၊
- ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး
- ညွှန်ကြားရေးမှူးများနှင့် ပညာရေးမှူးများ၊
- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်၊
- ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊
- ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊
- တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာနမှူးများ၊
- သာသနာထွန်းကားပြန့်ပွားရေးဦးစီးဌာန၊
- ပညာရေးလေ့ကျင့်ရေးဦးစီးဌာနနှင့် လူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာနတို့မှ တာဝန်ရှိသူများ၊
- မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့ချုပ် ဥက္ကဋ္ဌ၊
- မြန်မာနိုင်ငံမိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအသင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံကြက်ခြေနီ အသင်းတို့မှ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ၊
- ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ (WHO) မှ တာဝန်ရှိသူများ၊
- ဖိတ်ကြားထားသော ဧည့်သည်တော်များ၊

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ လက်ရေးမူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)